

LEDENORGAAN HUMANITAS
28ste JAARGANG DECEMBER 1980 NR 6

Humanistisch Opleidings Instituut
Ridderstraat 42 - Postbus 278
4100 AG Culemborg - Tel. 03450 - 2630

van mens tot mens

De leden van Humanitas zijn twee dagen 14 en 15 november j.l. bijeen geweest in het Troelstra-oord te Beekbergen. Op deze algemene vergadering sprak voorzitter Rengelink ernstige woorden: „Welzijnszorg is een armoede artikel”, en penningmeester De Haas voorspelde „rimpels in rustig vaarwater”.

Maar de bijeenkomst stond in het teken van het grote vrijwilligersspel. Deze ludieke manier om over problemen te praten, gaf vaak aanleiding tot veel vrolijkheid en degenen, die vonden „dat Humanitas ook wel eens iets leuks moest doen” werden op hun wenken bediend! Ook mw. Irma Günther, lid van het hoofdbestuur beleefde er veel plezier aan!

De redactie van Van Mens tot Mens wenst de lezers een gelukkig 1981.

Kernenergie

Naar aanleiding van het artikel „Atoomenergie, nee dank je wel”, zou ik graag een paar opmerkingen maken. De heer Voogd is van mening – zo begreep ik het althans – dat de overheid niet aan een steeds groter wordende vraag naar energie hoeft te voldoen. Dat is natuurlijk een aardig uitgangspunt, maar ook erg simpel. Want het aantal inwoners van ons land neemt gestaag toe. Al die mensen moeten wonen, eten en hun ontspanning hebben en dan hebben ze ook nog eens een keertje recht op arbeid. Voor velen is ontspanning vooral de beschikking hebben over een T.V. en een auto. Dat laatste is zeker het geval bij gezinnen met kinderen en ouderen, die in een stad wonen.

In het artikel wordt gezegd dat een economische groei nadelen heeft, zoals milieuontwikkeling, spanningen op het werk e.d., maar geen groei heeft minstens zoveel nadelen.

De tijd is nu eenmaal voorbij dat we in ons overvolle landje allemaal vredig in een huis met een eigen groente-tuintje kunnen wonen. Hoewel dat voor veel mensen ook nooit heeft bestaan. Want toen er ruimte te over was in ons land, woonden de turfstekers van Drente in plaggenhutten, de arbeiders in krottenwijken en de landarbeiders in kleine vochtige landarbeidershuisjes.

Dank zij méér economische groei en méér energie konden plaggenhutten en krotwoningen verdwijnen en vervangen worden door woningen met douches, vaak zelfs met centrale verwarming. We weten echter al te goed, dat lang niet alle landgenoten, waaronder vooral jongeren – de beschikking hebben over een gerieflijke woning, om maar te zwijgen over arbeid. Toch hebben ook zij er recht op.

We zullen dus wat dit betreft wel vooruit moeten. De heer Voogd wil naar een kleinere produktie van bepaalde dingen en hij somt op: diepvriezers, roltrappen, luchtreizen. Natuurlijk zijn er allerlei on-nutte artikelen op de markt, zoals elektrische messen en tandenborstels en hele „kermiskramen” vol rotzooi. Iets anders is of diepvriezers tot de luxe-artikelen moeten worden gerekend. Voor veel werkende vrouwen zijn ze een uitkomst en ook voor mensen die ver van een koopcentrum wonen. En roltrappen moeten verdwijnen? Kom nou! Voor mensen die moeilijk ter been zijn, zijn ze een uitkomst en niet voor hen alleen. Vliegwezen dan overbodig? Uit het aantal geboekte reizen blijkt inderdaad dat ook de gewone man dolgraag zijn vakantie in zonnige oorden doorbrengt.

Maar als we gaan zeggen, dat we dit allemaal niet hoeven, komen we gemakkelijk op glad ijs. Dan zullen binnen niet al te lange tijd comfortabele zaken uitsluitend bestemd zijn voor mensen met een ruime beurs. Vanwege de peperdure energie worden stofzuigers onbetaalbaar. Dan maar weer terug naar stoffer en blik? De wasmachine kan overbodig worden verklaard. Dan maar weer terug naar wasbord en boender? Daar moet je allemaal niet aan denken.

Goed, de heer Voogd zegt dat de hoeveelheid energie als maatschappelijk stuurmiddel moet worden gebruikt. Maar... in welk soort maatschappij kan dat nou? Alleen in een maatschappij waar iedereen gelijk is. En dat lijkt voorlopig nog wel een utopie. Het enige wat overblijft is „luxe artikelen” zo duur maken, dat ze voor een kleine groep betaalbaar zijn. Dan kost het vanzelf minder energie.

Maar dat is toch niet wat we willen? Er moet dus wel degelijk een oplossing worden gevonden voor het energieprobleem. Dat zal betekenen zowel verspilling tegengaan, als zoeken naar nieuwe bronnen. Misschien wel een combinatie van zonne-, wind-, kolen- en golfslagenergie? En wie weet levert „de veilige kernfusie” in verloop van tijd wel de definitieve oplossing. Hoort bij de oplossing van nu ook kernenergie?

Ik geloof dat we het in Nederland voorlopig best zonder kern-energie kunnen stellen, want we beschikken nog steeds over een onvoorstelbaar grote gasbel en overal in de wereld worden

nieuwe olie- en gasvoorraden aangeboord.

Ten slotte deze opmerking „als landen ertoe overgaan om kerncentrales te bouwen, komt de politie-staat eraan,” zeggen de tegenstanders van kern-energie nogal eens. Ik zie niet in, waarom dat zou gebeuren!

Nederland ligt vol kern-koppen. En deze atoomwapens worden beschermd door de soldaat-op-wacht... Toch zijn deze kernwapens heel wat gevaarlijker dan kern-centrales. Als we niet te hoop lopen tegen de aanwezigheid van deze gruwelijke wapens, kan ik me nauwelijks druk maken over „de gevaren van Dodewaard en Borssele.”

Jh. van Buren
Amsterdam.

Contributie voor 1981

De jaarcontributie voor 1981 bedraagt:
voor gewoon lid f 21,50
voor echtparen of samenwonenden f 25,—

voor jeugdleden tot 23 jaar f 8,—
Een lidmaatschap voor het leven kan verkregen worden door betaling ineens van 15 maal de contributie van een gewoon lid.

Hogere bedragen zijn mogelijk.

Wij maken er onze leden op attent, dat de automatische afschrijving van de contributie 1981 half januari a.s. zal plaats vinden.

Van mens tot mens

Ledenorgaan van Humanitas
Verschijnt 6 x per jaar

Jaarabonnement
f 12,50 (leden gratis)

Redactie:
Jo Witteveen,
Aad van Oosten,
Wilko Post,
Joop van Dalen,
Fleur van Veen

Eindredactie:
Ank v. Zachten-v. Buuren

Vormgeving: Studio Brouwer
(Rob Hallatu)

Druk: Brouwer Offset Delft

Redactiesecretariaat:
J. W. Brouwersstr. 16,
1071 LJ Amsterdam,
Tel. 020-739444

HUMANITAS-LEDEN TWEE DAGEN BIJEEN

Voorzitter dr. H. Rengeling

Welzijnszorg is een armoede-artikel

„De teruggang van de economie en onze concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland dwingen ons na te denken over de maatschappelijke gevolgen ervan.

De minimum inkomens lijken niet gegarandeerd te kunnen worden; het recht op werk kan niet gehonoreerd worden; meer en meer mensen zijn niet in staat om zich met arbeid een inkomen te verwerven, waardoor ze niet in staat zijn optimaal hun deel van de welvaart te krijgen. Maar niet alleen de internationale verhoudingen, de wereldpolitiek en de wereldeconomie bepalen het aantal mensen dat deelneemt aan het arbeidsproces: óók technische ontwikkelingen zullen diep ingrijpen in de maatschappelijke verhoudingen.”

Met deze ernstige woorden begon Humanitas' voorzitter dr. H. Rengeling zijn openingsrede aan het begin van de tweedaagse Algemene Vergadering, die op 14 en 15 november in het Troelstra-oord te Beekbergen werd gehouden. Overigens zou die tweedaagse bijeenkomst bijzonder speels met een vrijwilligersspel beginnen. Maar eerst nadat de tjokvolle zaal (er waren 50 afdelingen present) naar hun voorzitter hadden geluisterd.

De heer Rengeling wees op de ontwikkeling van de „chip” en zei dat deze mini-computer het op de duur zal winnen van menselijke arbeid. „Ook een eventuele economische groei als gevolg van de technologische ontwikkeling zal niet in staat zijn het verlies aan arbeidsplaatsen goed te maken.”

Dit – zo geloofde hij – zal aan de ongelijkheid, die al in de verdeling van kennis, macht en inkomen bestaat, nog eens de ongelijke verdeling van arbeid toevoegen. En „hiermee wordt een koppeling gelegd tussen welvaart en welzijn. Als we onze landelijke economische situatie naast die van andere landen leggen, hebben wij het nog goed. Dat geldt ook voor ons welzijn.

Toch ongelijkheid. „Niettemin zien we in ons land niet alleen een ongelijke verdeling van de welvaart, maar óók van het welzijn.” Dr. Rengeling kon als adj.-directeur van de GGD te Amsterdam schrijven de voorbeelden aanhalen, die hij ontleeende aan het eigen vakgebied: een jubileum-congres van de Algemene Nederlandse Vereniging voor Sociale Geneeskunde met als thema: Ongelijkheid in gezondheid en gezondheidszorg.

„Een zeer recent onderzoek in Amsterdam heeft uitgewezen dat in de wijken met een lage status, de zuigelingen- en overal-sterfte hoger is, dat men meer kans heeft op arbeidsongeschiktheid, dat men vaker in het zie-

kenhuis terecht komt en men bepaalde vormen van kanker vaker aantreft.

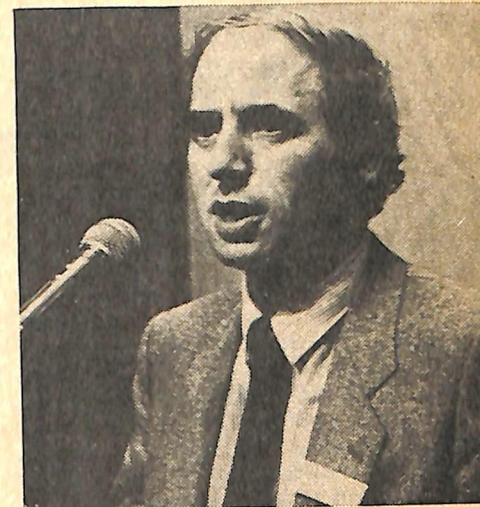
Uitgedrukt in levenskansen, wil dat zeggen, dat mensen uit de welvaartsbuurten gemiddeld vijf jaar langer leven dan die uit de minst bedeelde buurten. Ik spreek nu over gezondheid, maar ook dat is welzijn!” Vanuit dit gegeven concludeerde hij dat de ontwikkelingen op dit terrein parallel zullen lopen aan die van de welvaart.

Dr. Rengeling ziet welzijn niet als luxe artikel, „al lijkt dit wel zo, want mensen die het in maatschappelijk opzicht gemakkelijker hebben, hebben een grotere kans op welzijn en mensen, die in sociaal-economische indeling onderaan zitten, hebben ook een mindere kans op welzijn.”

Méer zorg

Daarom was de voorzitter ervan overtuigd dat naarmate het welzijn minder wordt, de welzijnszorg zal moeten verbeteren.

Als welzijn ongelijk verdeeld is zal de welzijnszorg, maar dan in omgekeerde zin, dat ook moeten zijn. Veel zorg voor mensen met weinig welzijn, minder zorg bij mensen met veel wel-

dr. H. Rengeling... ernstige woorden...

zijn. Komen er meer mensen met een verminderd welzijn, dan zal de welzijnszorg moeten uitbreiden, want welzijnszorg is een armoede-artikel. Als het economisch slechter gaat en de mensen meer dan voorheen in hun welzijn worden bedreigd, zal de welzijnszorg uitgebreid moeten worden.”

Vanuit dit uitgangspunt stond hij afwijzend tegenover inlevering in de welzijnssector: 10% door de landelijke koepels, 5% vermindering in de uitvoering van het algemeen maatschappelijk werk. En ook de verplichte invoering van de alpha-hulpverlening „bovendien zonder voldoende overleg met de organisaties” kon de heer Rengeling „niet vrolijk maken.”

Over Humanitas zei hij ten slotte: „Als vrijwilligersorganisatie liggen er taken voor ons en we moeten onze verantwoordelijkheden zien en tegemoet treden. We moeten de ontwikkelingen niet zomaar over ons heen laten komen, maar actief anticiperen. Deze Algemene Vergadering moet dat op nieuw duidelijk maken.”

Speels begin...

Na de ernstige woorden van voorzitter Rengeling, die overigens tussen de bedrijven door de spanning over de te verwachten gasten mooi wist op te voeren, kwamen die gasten dan binnen: B. en W. van

Nooddorp; de burgemeester met keten voorop. Hiermee was het Groot Vrijwilligersspel, waarin het reilen en zeilen van het vrijwilligerswerk in de gemeente Nooddorp centraal stond, begonnen.

WIST U DAT...

- een gift aan Humanitas in bepaalde gevallen belastingtechnisch voordelig kan zijn.
- het ook mogelijk is per legaat Humanitas te begunstigen.

Inlichtingen en of advies kunt u krijgen bij het Centraal buro, J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam, tel. 020-739444 toestel 19.

Nadat de 200 aanwezigen – vanaf dat moment „inwoners van Nooddorp” – door hun burgervader waren toegesproken, verdeelden zij zich over de diverse grote en kleine vergaderruimten van het Troelstraord om zich te bezinnen op vrijwilligerstaken in Nooddorp. Met ernst en overgave, maar ook met veel plezier speelde iedereen de zijn of haar toebedeelde rol. Over het resultaat van „het uitermate geslaagde spel”, bracht Humanitas tweede voorzitter, de heer A. A. Rutenberg de volgende dag uitvoerig verslag uit. Hij zei dat de verwerkte gegevens uitwezen dat de deelnemers het spel als inspirerend hadden ervaren, met name voor de manier waarop je dingen kunt aanpakken.

Omdat de opmerking was gemaakt „Je kunt niet voor Turk spelen”, zei de heer Rutenberg „dat hieruit bleek dat je alert moest zijn op dingen die je wel en die je niet op je kunt nemen.”

De vrijwilligers van Nooddorp hadden verder de ervaring opgedaan „dat de procedures bij de overheid lastig zijn”. Hierbij tekende hij aan: „De burgemeester heeft het u lastig gemaakt” en „we zijn niet genoeg getraind om met dit soort mensen te communiceren.” Volgens de spelers „vormen beroepskrachten een gesloten kaste” en „de besturen, ook die van Humanitas, vormen soms een blok aan het been van vrijwilligers. . . .”

„Niet leuk om te horen, maar het is wel een meenemertje” vond de heer Rutenberg.

Natuurlijk kwam naar voren dat het probleem van de vergrijzing binnen Humanitas aandacht verdient, wat in feite inhoudt: aandacht voor de ledenwerving van jonge mensen.

Suggesties waren er veel op tafel gekomen: een eigen stek hebben en de interne samenhang versterken, waarover Rutenberg zei: „Zo'n eigen stek moet er zijn, maar in bepaalde ge-

Troelstra-ord tot de nok gevuld!

We hebben wat afgelachen!

vallen kan dat gewoon een huiskamer zijn.” En bij de wens samenhang versterken: „Een van de interessante dingen is toch wel dat steeds weer het element contact naar voren komt. Dat is ook erg belangrijk, want door die behoefte aan contact zijn we hier met zijn allen samen.”

Uit dat grote aantal suggesties noemen we verder nog: „samen optrekken tegen de bureaucraten, – persoonlijk contact met andere groepen – groepen zelf de problemen laten formuleren – activiteiten samen met profijtgroepen opzetten – gerichte plannen maken en speels houden. En over Humanitas zelf: doe niet te gewichtig met elkaar en doe ook eens iets leuks.

De heer Rutenberg: „Van dat leuks en niet gewichtig doen hebben we iets gezien in het schitterende optreden van de burgemeester met keten en al”. Verder herinnerde hij zich nog steeds het feest in Limburg tijdens de opening van het eigen gebouw in Heerlen. Dat was voor hem een bewijs „dat we wel degelijk ook speels kunnen zijn!”

Rimpels in rustig vaarwater

Voor een zeer groot deel was de Algemene Vergadering gewijd aan huishoudelijke zaken, zoals bespreking van het jaar- en financieel verslag, de rapportage van de diverse commissies, de begroting van het Centraal Bureau, het redactiebeleid van Van Mens tot Mens, en de verkiezing van een nieuwe hoofdbestuurder, ter opvulling van de vacature van Rudi Kross. Met algemene stemmen werd drs. J. Koopman uit Voorburg gekozen.

Vooraf voor de „afdeling centjes” bleek de vergadering grote belangstelling te hebben en bij een paar voorstellen werd zelfs „stemming geëist.” Maar dit allemaal nadat Humanitas' penningmeester De Haas het financieel verslag had toegelicht met: „De financiële situatie van het Centraal Bureau ziet er wel goed uit, maar dat komt vooral door een aantal toevalstreffers; we hadden daarvoor een voordelig saldo van fl. 15.000.— We zijn een kostendekkende vereniging. Potjes voor continuering van het beleid konden echter niet verder worden aangevuld. Dat is verontrustend. En dat geldt ook voor de financiële acties: die staan stil. . . of lopen terug. De opbrengsten van de loterijen dalen, maar de kosten stijgen.

De krant is uit!

B. en W. van Nooddorp hadden 't niet makkelijk.

Ook de najaarsloterij staat op de helling, als de Stichting Ombudsman niet meer via de VARA kan werken. Het zal u dus niet verwonderen, dat we iets moeten ondernemen. Voor 1981 willen we drie loterijen organiseren: één met loten, twee met giroloterij, waaronder één zo mogelijk met de Ombudsman. In het rustige vaarwater waar we de laatste jaren inzaten, zijn rimpels gekomen.”

Contributie

Hoewel de bespreking van de begroting 1981 formeel een zaak is voor het hoofdbestuur, werd deze dit keer voor het eerst ook voorgelegd aan de Algemene Vergadering, omdat aldus de heer De Haas „een aantal afdelingen hierom heeft gevraagd.”

Na een aantal vragen werd de begroting goedgekeurd. Het contributievoorstel van het H.B. kreeg die toestemming aanvankelijk minder gemakkelijk.

Dat voorstel luidde:

gewoon lid	fl 21.50
gehuwden of samenwonenden	25.—
jeugdleden tot 23 jaar	8.—

Een lidmaatschap voor het leven wordt verkregen door 15 maal ineens de normale contributie te betalen.

De afdeling Hoogezand-Sappemeer had een voorstel ingediend om de minimumcontributie van de leden als 't volgt vast te stellen: gewoon lid f 21.50 gehuwden en samenwonenden f 25.— jeugdleden en zij die een uitkering ontvangen van de sociale voorzieningen (AOW, WAO enz) kunnen minder betalen dan f 25.— en wel tot een minimum van f 10.— per jaar. Van een lidmaatschap voor het leven wilde deze afdeling helemaal niets weten.

Maar na enig „heen en weer gepraat” ging de zaal stemmen en het voorstel van het Centraal Bestuur haalde het met zeer ruime meerderheid.

Razende reporter.

Perspectieven

Aan het eind van de tweede dag ten slotte aandacht voor de Perspectievennota 1980. (in Van Mens tot Mens van augustus j.l. werd hiervan een uitvoerig uittreksel opgenomen). Aad van Oosten, secretaris van Humanitas, wees erop dat de organisatie in het verleden nogal eens heeft geworsteld met het verband tussen uitgangspunten en doelstelling van de vereniging. Dat is een moeilijke zaak, vond hij, maar in de Perspectievennota wordt gezegd dat Humanitas zijn identiteit steeds weer moet bewijzen."

Over de ledenenquête: "We hoeven geen spijt te hebben dat we die hebben gehouden. We weten nu hoe ons ledenbestand eruit ziet: 18% van de leden heeft gereageerd op de enquête en dat is nogal wat, gemiddeld is dat bij dergelijke enquêtes twee procent." Nadere gegevens vond hij interessant: van de geënquêteerden wilde 52,4% wel vrijwilligerswerk doen: 11% koos voor bejaarden en ouderen, 10,4% voor maatschappelijke dienstverlening, 4,1% voor jongeren en kinderen, 1,8% voor algemeen welzijnswerk en 20,3% overig werk.

Aad van Oosten wilde ook even ingaan op de vraag professioneel of vrijwilligerswerk, (dat overigens - aldus een opmerking binnen Humanitas - geen werk is, als je niks aan de oorzaken doet.)

Onderschat

Hij was van mening, dat de mogelijkheden van het vrijwilligerswerk sterk onderschat worden en het teruglopen ervan vond hij een betreurenswaardige zaak. Hij pleitte voor een ruimere plaats voor het vrijwilligerswerk, "en dit niet om budgettaire redenen, zoals ook duidelijk uit de nota blijkt!"

Linda Koning (van 't C.B.) één dag „stadsomroeper"

Hij wees op de belangrijkheid van goede kontakten van de leden onderling en als Humanitas moesten we niet vergeten om iets voor de eigen leden te doen.

Hij legde ook de nadruk op het beleggen van trainingsbijeenkomsten en

B. en W. moeten nou 'es goed luisteren.

hield een pleidooi voor méér aandacht voor het jongerenwerk. Na enige „ten slotte", wilde hij helemaal ten slotte opmerken „dat het taak van de afdelingen is om de beleidsdoelen te verwezenlijken. Hoe bereik je dat nou? Door het opstellen van een werkplan, dat uiteenvalt in de vraagstelling: welke doelen willen we bereiken en over welke middelen beschikken wij?"

Duit in 't zakje

Vanuit de vereniging werden toen ook nog wat duiten in het zakje gedaan en we noteerden:

Afdeling Hoogezand stelde vanwege het speels-zijn voor om een wedstrijd-element in de ledenwerving te brengen. (Hierover zou voorzitter Rengelink later opmerken: „Dat is mooi van een afdeling, die nu al weet dat zij het zullen winnen."

Afdeling Breda wil de discussie over kernenergie op gang brengen.

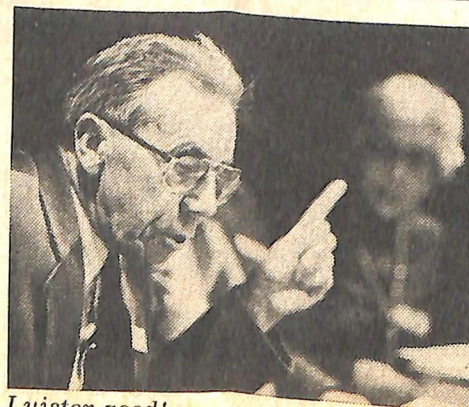
Afdeling Amsterdam adviseerde het hoofdbestuur om landelijke acties te overwegen.

Afdeling Rijswijk/Voorburg vroeg om méér ondersteuning van mensen die Humanitas in andere organisaties vertegenwoordigen.

En Afdeling Woerden bezwoer de leden „vooral niet te bescheiden te zijn; vooral ook niet te onbescheiden en om wat meer vertrouwen te hebben in jonge mensen."

Jongeren eisen.

Luister goed!

Stukkie schrijven.

Burgemeester Beuke:

'Boeiende ervaring'

Burgemeester H. J. Beuke van Epe „speelde de rol van burgemeester van Nooddorp" in het Groot Vrijwilligersspel - hoe zou het ook anders kunnen - volkomen „naturel".

Nadat hij de gemeente Nooddorp had opgeheven", was hij weer gewoon Burgemeester Beuke van Epe en van hem wilden we weten, hoe hij het Vrijwilliger spel had beleefd.

Burgemeester Beuke: „Ik vond het een ongemeen boeiende ervaring en het spel was goed doordacht. Ik vind dit een goeie manier om je organisatie inhoud te geven. Zoiets kun je natuurlijk ook met veel gewichtdoenerij doen, maar zo'n spelvorm heeft veel voordelen." Als burgemeester/vakman moesten hem een paar dingen van het hart:

„Het onvermogen van veel vrijwilligers om goeie ideeën vorm te geven en die ook goed te verwoorden, heeft me gefraspeerd. Vaak kan men niet duidelijk aangeven, wat er nu precies wordt bedoeld, dat is erg jammer van veel - vaak zeer goeie - voorstellen. Daarom ben ik ervan overtuigd dat goed vrijwilligerswerk staat of valt met deskundige begeleiding.

Als we de accenten meer op vrijwilligerswerk gaan leggen - en dat zal moeten gebeuren - zal het welzijnswerk die begeleiding zeker moeten effectueren. Ik hecht erg veel waarde aan vrijwilligerswerk en dat dit goed kan gebeuren en een grote rol kan spelen, wordt wel in de sport bewezen. Het is toch ongelooflijk wat op dit terrein door vrijwilligers wordt verricht! Zonder dat werk zou de sport niet zo goed kunnen functioneren. Voor mij is dat altijd het voorbeeld. Ik geloof trouwens ook dat de introductie van vrijwilligerswerk op de duur enorme gevolgen zal hebben voor het hulpverleningswerk in het algemeen.

Mag ik even...

Professionele hulpverleners zullen een nieuwe taal moeten leren, namelijk gewoon duidelijk en klaar Nederlands.

Ik heb het idee dat veel professionele hulpverleners te veel met zichzelf bezig zijn. Maar in de toekomst zal niet het eigen functioneren, maar dat van de ander centraal staan.

Harde woorden... maar mijn ervaring is, als je met professionele hulpverleners spreekt, lijkt het vaak, alsof het werk zich om hen concentreert. Ik ben ook burgemeester van Lochem geweest: daar heb ik erg veel te maken gehad met vrijwilligerswerk. In die streek is elkaar helpen een traditie. Daar houdt men het „naoberschap" nog in ere. Het hele vrijwilligerswerk marcheert daar geweldig. In gebieden waar die traditie niet is, wordt nogal eens gauw „boe" geroepen tegen de overheid. Maar gezien de enorme bedragen, die ze in het welzijnswerk stopt, mag je die overheid toch zeker het recht geven om zich op de hoogte te stellen of dat geld ook goed wordt besteed. Dat betekent helemaal niet, dat je als vrijwilliger geen kritiek zou mogen hebben. Dat is heel iets anders. Nou schiet me ineens weer iets te binnen uit Lochem, waar het grote aantal verenigingen grotendeels door vrijwilligers wordt gerund. Als gemeentebestuur hadden wij al die verenigingen eens uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de behandeling van het culturele plan van de gemeente. Dat vond plaats in de foyer van de schouwburg en daar werd natuurlijk heel wat afgepraat. Ineens stond de voorzitter van het fanfarekorps op; hij wijst op een aantal mensen om zich heen, zegt: kijk, die zorgt voor de jeugd, die voor de majorettes, die voor de drumband, die voor de muziekliteratuur, die voor de penningen... Nou moet u dat plan wel maken hoor en u mag best veel stadhuiswoorden gebruiken, maar één ding moet u goed begrijpen: wij zijn er om te toeten...! Geweldig he, voor ons een erg leerzame ervaring."

... Naturel...

Drs. J. Koopman:

Strukturen verbeteren

„Tot nu toe was ik een slapend lid, maar toen de afdeling Voorburg-Rijswijk vroeg of ik me kandidaat wilde stellen voor het hoofdbestuur, kon ik niet anders dan „ja" zeggen. Op dat leden -enquêteformulier had ik namelijk ingevuld dat ik wel iets wilde doen. Ik stond nou niet te trappelen, maar ik vind niets-doen voor een organisatie waar je wel achter staat, eigenlijk lam-lendig."

Dat zei drs. J. Koopman (45) uit Voorburg, nadat hij op de tweede dag van de Algemene Vergadering met algemene stemmen tot hoofdbestuurder van Humanitas was gekozen, waarmee in de vacature van Rudi Kross was voorzien.

De heer Koopman is sinds enige jaren hoofd van de Directie Consumentenbeleid van het ministerie van Economische Zaken; daarvoor werkte hij bij het Centraal Planbureau en was actief in

ontwikkelingswerk. Dat was ook de reden dat hij niet actief kon zijn in Humanitas, want „als econoom ben ik lange tijd in Pakistan en Zuid Amerika geweest. Ik heb nu wel een drukke baan, maar ik vind het toch wel erg leuk dat ik gekozen ben. Indertijd ben ik heel bevestigd lid geworden. Je denkt over allerlei vragen na en dan kom je tot het besef dat een groot deel van ons land zo'n beetje is opgedeeld tussen protestanten en katholieken, wat het verenigingsleven, scholen en hulpverlening betreft. De rest zit in de grabbelt. En ik heb bewust gekozen voor die grabbelt. Toen ik in dienst was trok het humanistische tehuis voor militairen mij ook al het meest.

Welke portefeuille ik het liefst zou hebben?... Ach, daar heb ik nog niet over nagedacht. Natuurlijk interesseer ik me in de HIVOS-activiteiten en ik zou me willen verdiepen in de verbetering van de hulpverlenings-structuren. Of dat nou met jeugd of met ouderen te maken heeft kan me niets schelen. In de eerste plaats interesseer ik me voor de persoonlijke problematiek van de mensen en in de tweede plaats zou ik die structuren willen helpen verbeteren."

Tim van 't C.B.: lopende reklame!

Ere-palm

Een redactie, bestaande uit 12 „man” zag kans om op de vroege zaterdagmorgen een Vrijwilligerskrant te doen verschijnen, waarin heet van de naald het nieuws van Nooddorp stond vermeld.

Vrijdagavond was de redactie uitgezwermd over Nooddorp en onder „de journalisten” bleken serieuze en consciëntieuze verslaggevers te zitten, een schrijver van een „hartroerende sociale reportage” een ware nieuwsgager, prima lay-out mensen. Samen zorgden zij voor een stapel kopij. Vanwege de geringe omvang van De Vrijwilligerskrant kon niet alles worden geplaatst. Heel jammer, maar... de redactie zag het harde werken toch ruimschoots beloofd, toen de Burgemeester van Nooddorp zaterdagmorgen de uitslag van de jury bekend maakte. Hoewel alle werkgroepen (w.o. de groepen; bestuur en beroepskrachten HUMA, huisvrouwen, eenzamen, jongeren, buitenlandse werknemers, hulpdienst De Klusjesman, opvanggroep, Soos Satinas, aktiegroep, college B. en W. ledenwerving en leden die iets zouden willen doen) voortreffelijke prestaties hadden geleverd, ging de erepalm naar de redactie van de Vrijwilligerskrant.

Treurende middenstander

Er was één man, die helemaal niet blij was met al die drukte in Nooddorp. Dat was propagandaman Joop van Dalen. Hij zat vrijdagavond eenzaam achter zijn propagandastand in de hal van het Troelstra-oord, dat tijdelijk Nooddorp heette. En die Nooddorpers hadden vrijdagavond wel iets anders aan het hoofd dan inkopen doen. „Ik zie geen mens in mijn zaak,” zei Joop. „Ik verkoop voor niet één cent.” Hij was de treurende middenstander.

Ank van Zachten
Joop van Dalen

ENERGIE? ja, graag!

Energie, en vooral kernenergie, is waarschijnlijk het onderwerp dat, naast het weer, momenteel het meest besproken wordt. Ook in het oktobernummer van Van Mens tot Mens is het doorgedrongen.

Waarom in ons spaarzaam verschijnend orgaan zo'n grote plaats inruimen voor een discussie die op zoveel andere plaatsen ook al gevoerd wordt?

Omdat het een belangrijk onderwerp is, kan ik er min of meer vrede mee hebben.

Waar ik geen vrede mee kan hebben is de eenzijdigheid in het verhaal van Evert Voogd. Natuurlijk, objectiviteit bestaat in dit verband niet. Maar de weegschaal, ook afgebeeld bij de tekst, staat wel ver uit zijn evenwicht.

Laat mij proberen met een andere visie dat wat te verhelpen. Punt voor punt de argumenten van Voogd nalopen, zou een droog verhaal leveren. Ik geef een stuk, dat op sommige punten op het vorige inhaakt.

Berekeningen waarvoor schattingen nodig zijn zal ik niet geven. Ze zijn meestal erg afhankelijk van de ideeën die men al heeft. Zo kwam ik onlangs in één week twee artikelen tegen. Het ene bewees me dat elektriciteit uit kernenergie 6 maal zo duur is als uit kolen. Het andere bewees me dat het 1½ maal zo goedkoop is.

Energie kunnen we op twee manieren tot onze beschikking krijgen. Er zijn een aantal voortdurend (nou ja, voortdurend?) werkende bronnen als zonnestraling en wind. Daar moet je op de een of andere manier uit af weten te tappen wat je nodig hebt. De zonnecollector en de windmolen doen dat bijvoorbeeld. Voorts zit in alle stoffen een zekere hoeveelheid energie opgeslagen, die voor de vorming nodig is geweest. Uit een aantal is tamelijk makkelijk weer energie vrij te maken. Uit bijvoorbeeld kolen, olie en gas door verbranden. Uit bijvoorbeeld Uraan door kernsplijting.

In de meer welvarende landen wordt het overgrote deel van de gebruikte energie verkregen uit kolen, olie en gas; dus uit energiedragers.

Als we ons tot Nederland beperken zien we dat het verbruik van energiedragers steeds toeneemt. Het is duidelijk dat dit niet zo door kan gaan. Hoe het wel moet is in één artikelje niet even op te lossen. Een (gedeeltelijke) mogelijkheid suggereert Voogd: energie niet onbeperkt beschikbaar stellen

maar gebruiken als maatschappelijk stuurmiddel.

Dat klinkt mooi. Het komt er op neer dat de overheid naast een inkomensregulering (o.a. via belasting) ook een energiereguleringspolitiek voert.

Een steeds toenemende overheidsbemoeienis dus met alle weerstanden daar tegen. Ieder zal de overtuiging hebben dat juist hij onderbedeeld is.

Deze diep ingrijpende overheidsinmenging zal aanleiding geven tot geweldige maatschappelijke spanningen. We dienen die niet te onderschatten.

Welke energiebronnen?

Het is duidelijk dat de toename van energiegebruik niet kan doorgaan. We zullen zuiniger en efficiënter met energie moeten omgaan.

Wind en zon zullen een bijdrage kunnen leveren. Maar energiedragers zullen we nodig blijven hebben. We kunnen daar de energie uit vrijmaken op de plaats waar we hem nodig hebben (bijvoorbeeld benzineverbranding in de auto) of op een centrale plaats en vervolgens de energie transporteren (bijvoorbeeld elektriciteitsopwekking in een centrale). Centrale produktie heeft in elk geval, naast andere voordelen, het voordeel dat ook de nadelen centraal verminderd kunnen worden. En dat het totale grondgebruik van één grote centrale kleiner is dan dat van vele kleinere. Waarmee niet gezegd is dat gedecentraliseerde opwekking nooit wenselijk zou zijn.

Elke vorm van energiewinning heeft naast voordelen ook nadelen.

De stromingsbronnen zon en wind zijn in feite erg verdund. Om een zelfde hoeveelheid energie beschikbaar te krijgen als uit kolen, olie of gas zijn erg veel installaties nodig. Daarvoor moet ijzererts worden gesmolten. Daarbij

komt zwaveldioxyde vrij, en er zijn kolen voor nodig.

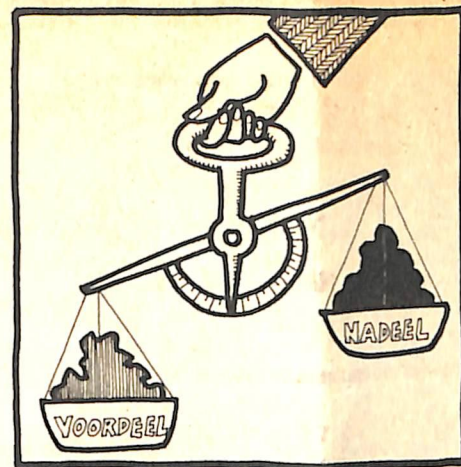
En de hoeveelheid koper die nodig is voor al die windmolens? Bij de moderne windmolen moeten we niet meer denken aan een knus, rieten ding. Het is een groot stalen gevaarte met wieken tot zo'n 20 m lengte zodat het ding al gauw 40 m hoog is. Als we bedenken wat voor weerstand er soms is tegen de bouw van hoogspanningsmasten van die hoogte, dan zal een groter aantal van deze molens een „horizonvervuiling” geven die niet geaccepteerd zal worden. Zeker niet als de draaiende wieken de TV-ontvangst storen.

Ook de energiedragers hebben hun nadelen en voordelen. Door verbranding van gas, olie en kolen komen zwaveldioxyde en stikstofoxyden in de lucht. Of je haalt ze uit de rookgassen. Dan worden ze gebonden en moet dat produkt verwijderd worden. Er blijft ook as over. Van kolen ruim 10%. Uraan geeft bij kernsplijting geen luchtverontreiniging. Bij het bedrijven van een reactor ontstaat radioactief afval. Na gebruik is het resterende uraan erg radioactief. Het wordt, al dan niet na opwerken, in vaste vorm in bijvoorbeeld glas of beton gebracht. Zou het daar, na eeuwen, weer uit vrijkomen dan zal dat met zo weinig tegelijk geschieden dat het geen gevaar zal vormen voor het milieu dat er dan is.

Tot slot, we moeten steeds van een gelijke hoeveelheid beschikbaar gekomen energie uitgaan als we naar de nadelen kijken van de verschillende produktieprocessen. En de hoeveelheid radioactief afval van een kerncentrale is een paar honderd maal minder dan een even grote kolencentrale aan as produceert. Willen we één moderne elektriciteitscentrale van 600 MWatt vervangen door windmolens (en 0,4 MWatt is al een grote!) dan zijn er 1500 nodig. Wilmen die er in het jaar 2000 staan dan moeten er tot dat jaar 1 à 2 per week gebouwd worden. Je kunt, denk ik, nog maar laten staan om in windstille tijden bij te springen.

Voor- en nadelen.

Het voorgaande is al erg ingewikkeld. Er komt nog bij dat kolen en olie ook gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld plastics te maken en op die manier onze andere ertsvoorraden sparen. Terwijl uraan alleen geschikt is om warmte te maken. Dus ideaal voor bijvoorbeeld elektriciteitsproduktie. Om voor een kerncentrale de jaarvoorraad vers uraan op te slaan is een ruimtetewinst vergeleken met de mil-110x60 m tot een hoogte van 15 m opgestapeld voor kolen. Van alles speelt dus een rol: soorten en hoeveelheden afval, landoppervlak, andere gebruiksmogelijkheden, verkrijgbaarheid op de wereldmarkt, transport, om alles eenduidig tegen elkaar te kunnen afwegen.

Door van alle bronnen gebruik te maken zullen we van elk de nadelen – maar natuurlijk ook de voordelen – wat kunnen spreiden.

Het zal duidelijk zijn dat ik met gebruik maken bedoel verantwoord gebruik maken.

De werkelijke of vermeende gevaren van kernenergie roepen bij velen angst op. Ook ik heb, in sommige opzichten mijn angst.

Maar zelfs tegen feiten kun je verschillend aankijken. Als voorbeeld: over het bekende reactorvoorval te Harrisburg zijn twee opvattingen mogelijk: „Een ietsje meer en we hadden een ramp gehad” (in het midden latend of dat waar zou zijn) en „zelfs als er ontzagelijk veel fout gaat, ondervindt de buitenwereld er geen gevaar van” (wel angst natuurlijk).

Ook bij „gevaren” moeten we, evenals bij andere nadelen, uitgaan van een gelijke maat.

Ik vind het cynisch als bijvoorbeeld 100 x 20 ongevallen van andere energieleveringsbronnen minder erg gevonden wordt dan de kans op 1 x 1500 tengevolge van kernenergie.

Het energievraagstuk is ingewikkeld. Na elk ja komt een maar. De draad is als volgt samen te vatten:

– Kernenergie is een onderdeel van het

hele energievraagstuk. Het kan daar niet los van worden gezien.

– Elke vorm van energie-opwekking heeft naast voordelen ook nadelen.

– Door alle vormen van energie-opwekking te gebruiken kunnen de nadelen – maar ook de voordelen – gespreid worden.

– Bij het vergelijken van nadelen moeten we steeds uitgaan van een gelijke hoeveelheid voordelen die we er mee verkrijgen.

– Er is maar één mogelijkheid om geen nadelen op te roepen: geen energie gebruiken.

– We scheppen samen het energievraagstuk. Wij gebruiken gas, benzine, elektriciteit en goederen.

Als eenling kun je natuurlijk het energieprobleem niet oplossen. Maar toch, als alle eenlingen twee uren met hun in totaal ruim 4 miljoen TV-toestellen naar een voetbalwedstrijd kijken staat een grote centrale daar voor de helft voor te draaien. En na afloop ligt er weer een 20 ton as die opgeruimd moet worden. Of een ander afval, als het geen kolencentrale is.

Het is misschien niet erg animerend om dan als eenling een verantwoorde energiepolitiek te voeren en voortdurend te moeten overwegen of u een handeling uit energie-oogpunt voor uzelf verantwoord vindt. En niet alleen de direkte energie (gas, elektriciteit, benzine) maar ook de indirekte. Per slot van rekening kost het fabriceren van bier-, en frisdrankenblik ook energie.

Het lijkt me dat dit aspect van persoonlijke verantwoordelijkheid de Humanitasleden zal aanspreken. Per slot leggen we in al onze activiteiten de nadruk op onze persoonlijke verantwoordelijkheid voor onze medemens.

Het persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel blijft, ook als anderen het niet overnemen.

Niets is echter zo'n doodoener als „ze” moesten. . . . of „alleen helpt uit toch niks.”

Walter Nagel

't Hiekerhoes is te huur

't Hiekerhoes in Hooghalen is vanaf februari 1981 te huur voor studiebijeenkomsten, ontmoetingsdagen, week-enden, schoolreizen en -werkweken, voor muzikale en creatieve kampen, enzovoorts, enzovoorts. Indeling gebouw: eetzaal, keuken met bijkeuken, kantoor, grote recreatieruimte, 2 slaapzalen met elk 20-22 slaapplaatsen, 3 vierpersoons slaapkamers, 2 toiletruimen met elk 3 toiletten, 4 wastafels en 2 douches. Het gebouw is centraal verwarmd en de keuken voorzien van alle benodigde kookapparatuur. Aan 't Hiekerhoes, dat op 7 km

afstand van Assen ligt, grenzen mooie natuurgebieden met veel fietspaden, terwijl het gebouw zelf over een groot eigen terrein beschikt.

HUURPRIJS: 't Hiekerhoes wordt verhuurd op basis van zelfverzorging. Er is geen beheerder, geen personeel en geen kok aanwezig. De huurders moeten zelf koken en het gebouw schoon achterlaten. De prijs bedraagt f 12,50 per persoon per dag. Gebruik van gas, water en elektriciteit inbegrepen. Alle verdere inlichtingen bij: G. BERENPAS, tel. 05287-1882.

Moeten welzijnskoepels verdwijnen?

De NRMW benoemde een commissie onder voorzitterschap van H. J. L. Vonhoff. Op voortvarende wijze ging deze commissie aan de slag en na een aantal tussenrapporten te hebben uitgebracht kwam uiteindelijk het eindrapport met als titel „Kiezens of Tegels” boven op de stapel. De inhoud van het rapport valt in twee delen uiteen. Het eerste deel betreft een analyse van de huidige situatie. Het tweede deel bevat suggesties en aanwijzingen van een herstructurering van welzijnsland. In een volgend artikel over deze materie willen wij nog eens uitvoeriger ingaan op de analyse van de huidige situatie. Thans willen wij ons beperken tot een overzicht van de belangrijkste aanbevelingen van de commissie Vonhoff.

De kern van het rapport betreft de aanbeveling dat de NRMW en de vele andere landelijke koepels moeten verdwijnen. Men wil een fundamentele reorganisatie bewerkstelligen. In de plaats van de NRMW en van andere landelijke organisaties zou er een **landelijk planningsorgaan** moeten komen, zonder politieke of vertegenwoordigende bevoegdheden. Verder wordt er een pleidooi gevoerd voor het oprichten van organisaties op mesoniveau, dat wil zeggen tussen het landelijk planningsorgaan en de uitvoering van het werk in. Dit mesoniveau zou zich regionaal moeten belasten met de planning, het beheer van het werk en met de uitvoering van andere steunfuncties, zulks onder de werking van de „oriënterende planning" van het landelijk planningsorgaan.

10 DECEMBER 1980 • VAN MENS TOT MENS

Een belangrijke functie van de NRMW (belangenbehartiging) komt in het concept van de onderzoeksgroep geheel te vervallen. Niet geheel ten onrechte wordt belangenbehartiging gezien als een taak voor vakbonden en professionele verenigingen, en voor de werkgeversverenigingen. Het valt te verwachten dat vele landelijke koepels nogal tegen deze visie in het verweer zullen komen en de groep Vonhoff voorziet dat ook. De groep stelt dat de overheid principiële beslissingen zal moeten afdwingen omdat anders de conservatieve krachten, die alles bij het oude willen laten, het weer zullen winnen.

Het pleidooi voor versterking van het meso-niveau (de onderzoeksgroep

In een aantal afdelingen van Humanitas bestaat belangstelling voor het begeleiden van een uitvaart en aandacht besteden aan de nabestaanden. Het Humanistisch Verbond organiseert cursussen voor belangstellenden voor deze begeleiding. Het gaat om een achttal avonden; de deelname verplicht tot niets en de cursussen zijn gratis, maar wel wordt verwacht dat de deelnemer op alle acht avonden present is. Tot het cursusmateriaal horen: literatuur, film en praktijkervaringen van anderen. Verder is er volop gelegenheid tot discussie.

Plannen

Planning wordt het toverwoord voor de komende tijd. Alles moet in plannen worden ondergebracht. Liefst in samenwerking met universitaire en andere onderzoeks-instituten. De macht van de huidige welzijnskoepels wordt afgebroken, als de lijn van het rapport gevolgd zou worden. Wij zien de macht van de deskundigen echter al om de hoek kijken. Schelsky schreef daar al behartenswaardige woorden over. (Zie ons artikel in Van Mens tot Mens van april 1979.)

Voorlopig vragen wij ons af of er, binnen alle planning, nog wel voldoende ruimte geboden kan worden voor de betrokkenheid van gewone mensen, leden van Humanitas b.v., bij allerlei welzijns-activiteiten en -problemen. Wij zullen ons actief bij de verdere gang van zaken rond het rapport „Kiezers en Tegels” laten betrekken. Aad van Oosten

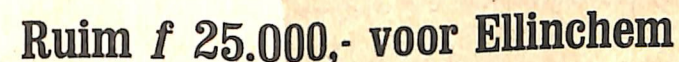
Verdere inlichtingen (en aanmeldingen voor de cursus) bij Centraal bureau van het Humanistisch Verbond te Utrecht: tel. 030-318 145 toestel 32.

Zeer veel Nederlanders zeggen in de naaste toekomst grote spanningen te verwachten rondom de buitenlanders die zich hier gevestigd hebben. Meer dan veertig procent komt er openlijk voor uit forse bezwaren te hebben tegen Surinamers, Turken, Marokkanen en Molukkers.

70% van de ondervraagden zei afwijzend te staan tegenover Molukkers, 43% tegenover Turken, 42% tegenover Noord-Afrikanen en 41% tegenover Surinamers, aldus het onderzoek, dat in november door het reklasseringsblad KRI werd gepubliceerd. Gevraagd naar de positieve kanten van de aanwezigheid van gastarbeiders in ons land, springt er maar één antwoord uit: „Ze knappen het vuile werk op”. Als negatieve kant wordt niettemin het meest genoemd: „Gastarbeiders nemen onze arbeidsplaatsen in”. Ruim veertig procent van de ondervraagden vindt dat de overheid mensen van niet-Nederlandse afkomst moet stimuleren of zelfs dwingen terug te gaan naar hun land van herkomst. Die opvatting wordt het meest geuit door CDA- en VVD-stemmers. Toch vinden de Nederlanders de buitenlanders niet het grootste probleem in onze samenleving. 78% zegt dat werkloosheid het grootste probleem is, 75% noemt de woningnood, 56% de auto's, 41% de stagnerende inkomens, 37% de aanwezigheid van gastarbeiders van 36% de aanwezigheid van Surinamers.

Het gewestelijk bestuur Drente zoekt aanvulling van haar gezelschap; om de taken goed te kunnen verrichten.

Leden van Humanitas, wonende in Drente, die geïnteresseerd zijn in deze bestuursfunctie of daar eerst enige informatie over willen hebben, worden verzocht contact op te nemen met het Gewestelijk Bureau Speenkruidstraat 279 te Assen tel. 05920-11121. Het bureau is op werkdagen in ieder geval 's morgens tel. te bereiken.

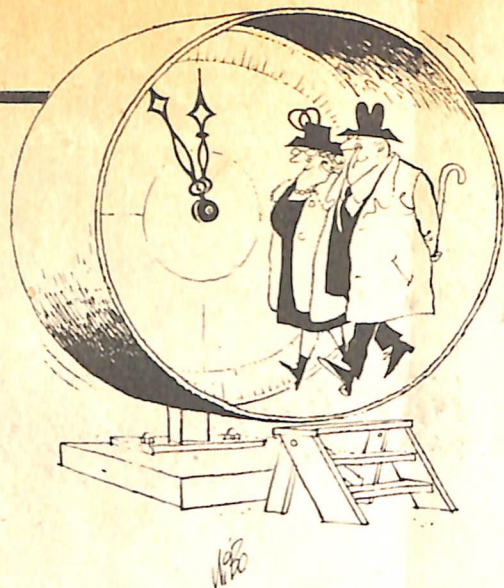

Een groot nadeel van kinderhuizen schuilt vooral in het feit, dat door steeds wisselend personeel „de kinderen iedere drie jaar door de volwassenen, waaraan zij zich vaak erg hebben gehecht in de steek worden gelaten. Hierdoor verliezen ze het vertrouwen in de mensheid. Toch kan Humanitas niet om „het onding, dat kinderhuis heet” – heen, omdat er niet voldoende alternatieven zijn.” (Mevrouw Prins had er al op gewezen dat een kinderhuis van Humanitas zo belangrijk is omdat de opvoeding daar gericht is op humanistische beginselen.) Om al deze redenen gaat Ellinchem voort om het kinderhuis zo te maken dat kinderen er zich ook thuis voelen. Daarvoor is veel geld nodig. En de inzamelingsactie vond de heer Van Eerde dan ook „een heel belangrijk stuk werk, dat hem erg dankbaar stemde.”

Uw bijdrage is nog steeds welkom! Afdelingen en particulieren kunnen hun financiële bijdrage overschrijven op postgirorekening 99 64 00 t.n.v. Stichting Humanitas Kinderhuis „Ellinchem“ te Ellecom. (de actiegirorekening van de afd. Rheden-Rozendaal is inmiddels opgeheven.)

Begin van dit jaar heeft in Humanitas-verband een aantal jongeren met elkaar gepraat over „wat zij op 't hart hebben"; dit óók om de Humanitas-leden te informeren, wat er onder jongeren leeft. Een verslag hiervan stond in het april-nummer van Van Mens tot Mens. Tijdens die bijeenkomst kwam het verlangen naar voren om dat gesprek voort te zetten, maar dan over één onderwerp, zoals kernenergie, huisvesting jongeren, werkloosheid e.d. We zouden de gespreksgroep graag uitbreiden met één (of meer) werkende jongeren. Belangstelling om deel te nemen aan zo'n gesprek, dat in Amsterdam plaats vindt?

**KONTAKT OPNEMEN MET AD LAARHOVEN, CENTRAAL BUREAU,
J. W. BROUWERSSTRAAT 16, 1007 DB AMSTERDAM. TEL.
020-73 94 44.**

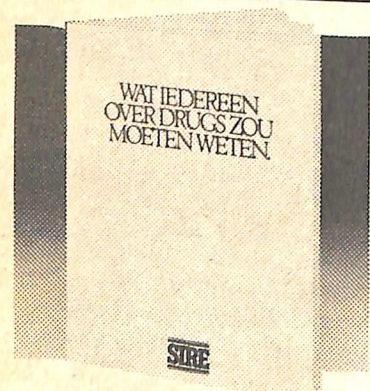

Humanistisch dus!

Tot nu toe kreeg de nieuwe Jong Oud Trust gespreksmap „In de loop van je leven” slechts bescheiden aandacht in de pers. Bescheiden, maar wel overwegend positief! Teksten als „wie aan deze gespreksmap begint raakt voorlopig niet uitgepraat” en „het is alleszins de moeite waard zo’n map aan te schaffen, want ouder worden we allemaal” geven daar voorbeelden van. Een opmerkelijk citaat uit het blad Welzijn: „De gespreksmap is duidelijk vanuit een humanistische visie geschreven; de verhalen zijn erg vaag, geven veel vragen en suggesties en weinig zekerheid. De tendens van deze gespreksmap is: neem je leven zelf in handen, stel je eigen regels, vertrouw op jezelf.” Overigens, de schrijver van „In de loop van je leven” is niet op zijn humanistische leerstelling(!) uitgezocht. Maar voor sommigen maakt het stempel Humanitas blijkbaar veel duidelijk. Over vooroordelen gesproken! Niettemin is de tendens van de map in het citaat aardig getypeerd. Beter hadden we niet mogen verwachten.

De humanistische „In de loop van je leven” map is nog altijd te bestellen bij het centraal bureau, J. W. Brouwersstraat 16, 1071 LJ Amsterdam, tel. 020-739444. Kostprijs f 7,50 excl. verzendkosten. Bij de map kan gratis foldermateriaal worden aangevraagd.

mk

Wat moet je weten over drugs?

De Stichting Ideële Reclame (SIRE) gaat via advertenties „een helder boekje” aanbieden over drugs: „Wat iedereen over drugs zou moeten weten.”

Deze campagne is tot stand gekomen in samenwerking met de FZA (Federatie van Instellingen voor Alcohol en Drugs). De reclame-makers van SIRE hebben aan deze campagne gratis hun steentje bijgedragen. Resultaat: een mooi uitgevoerde brochure, waarin in klare taal over stiekum gedaan als vroeger over sex, zeggen de makers. Daar werd vroeger thuis ook niet over gepraat. Niet over praten brengt een groot gevaar met zich mee: daardoor ontstaat er ruimte voor rare praatjes, voor overspannen verwachtingen, voor overdreven angsten en voor situaties die heel moeilijk terug te draaien zijn. Je kunt een hoop problemen voorkomen, door er gewoon eerlijk over te praten, aldus de samenstellers. Wilt u dat boekje graag lezen? Een gulden extra op een briefkaart plakken (voor verzendkosten) en opsturen naar FZA-bureau, Postbus 171, 3720 AD Bilthoven.

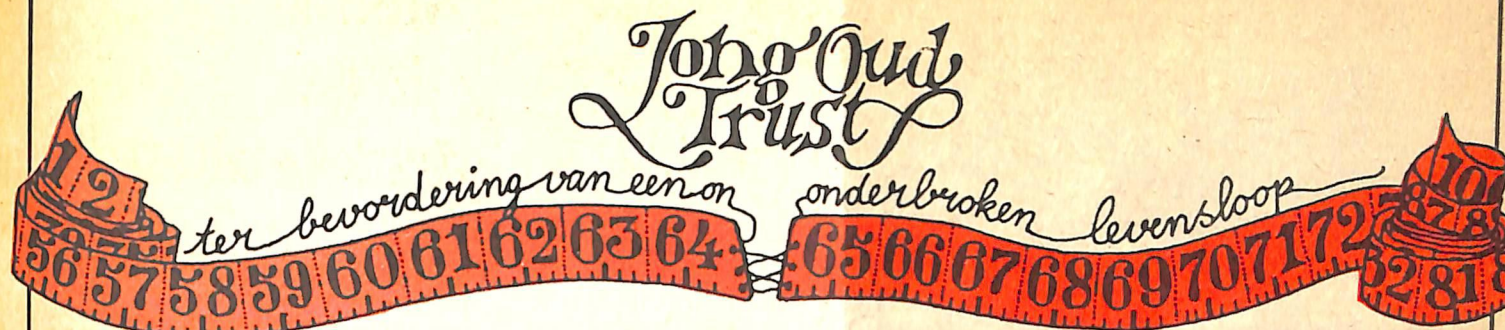
Nieuws uit de drukkeuken

Er zijn een paar nieuwe Humanitas brochures verschenen, waarop we graag uw aandacht vestigen. Daar is eerst: **HULPVERLENEN**, „een brochure voor iedereen, die wel eens helpt” en die werd uitgegeven ter gelegenheid van de Algemene Vergadering van 14 en 15 november jl. In deze vrolijk geïllustreerde brochure worden geen vreemde uitdrukkingen of vaktermen gebruik. In klare taal komen o.m. aan de orde: hulpverlening en samenleving, de visie van Humanitas, spontane en professionele hulpverlening, Humanitas en de hulpverlening met enkele daaraan verbonden conclusies.

De brochure GEVANGENISWEZEN: werd uitgegeven door (Humanitas) Voorlichtingsproject Delinkwentie en Samenleving, waarin Humanitas, de Coornhert Liga, de Belangengroep Wets-Liga, de Belangenvereniging van overtreeders en deelorganen van reclasseringsinstellingen samenwerken. De brochure begint met een citaat uit het boekje van Peter de Klerk „Zitten hoe zit dat?” „... je bent nu een registratienummer, je bent opgenomen in het zeer langzaam draaiende wereldje van het huis van bewaring. Of je nu een moord hebt begaan of een fiets hebt gejat, je bent gedetineerd.”

De brochure leert, dat je in het huis van bewaring terecht komt in afwachting van je strafproces en dat in de gevangenis alleen mensen terecht komen, die tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf werden veroordeeld. Maar „gevangenissen zijn eilanden die de uitstoting van mensen met weinig maatschappelijke kansen, bevestigen.” Ook aandacht voor het leven „binnen de muren” en de betekenis van TBR.

Deze brochures zijn te bestellen door resp. f 5,— (nota Hulpverleners) of f 3,— (Gevangeniswezen) over te schrijven op gironummer 582.000 t.n.v. Humanitas, J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam.

Waarom makkelijk als 't moeilijk kan

Elk jaar krijgen meer dan 100.000 mensen, omdat ze vijftenzestig jaar worden, recht op een AOW-uitkering. Maar... daarvoor moeten ze een aanvraagformulier bij het postkantoor halen invullen en naar de Raad van Arbeid sturen. Dat is toch simpel?...

Nou, Vergeet het maar!
Het halen en opsturen zal nog wel meevallen, het invullen is andere kost.

In de Konsumentengids van oktober 1980 is men daar weinig vriendelijk over. De konsumentenorganisatie heeft kritiek op de omvang, de vormgeving, het taalgebruik en de inhoud van het aanvraagformulier. Het is nogal wat. Deze kritiek is niet ten onrechte. Het AOW-aanvraagformulier omvat liefst zes pagina's met in totaal drieëntwintig hoofdvragen die zodanig ondervraagd zijn dat men in totaal op meer dan honderd afzonderlijke vragen uitkomt. Een ware waslijst, maar wat vervelender is, een deel van de vragen wordt niet rechtstreeks ter zake geoordeeld.

De Consumentengids: „Er wordt gevraagd naar gegevens die niet nodig zijn voor de uitvoering van de AOW. Men stelt de vragen om de aanvrager of de instanties van dienst te zijn.”

Verder is de bladindeling zodanig, dat de antwoorden op vragen al gauw op verkeerde regels geschreven worden. De hier en daar opgenomen voorgedrukte antwoorden, waarbij men moet doorstrepen wat niet van toepassing is, geven gemakkelijk aanleiding tot vergissingen. Een steen des aanstoots is ook het

taalgebruik. De zucht naar volledigheid levert welhaast onleesbare zinsdelen op.

De soms, juridisch ongetwijfeld waterdichte, formuleringen hebben voor de doorsnee lezer nog het meest weg van abakadabra. De kritiek op wat er in het aanvraagformulier gevraagd wordt liegt er ook niet om. „Ons grootste inhoudelijke bezwaar tegen het formulier bestaat hieruit, dat men over het algemeen naar de bekende weg informeert. Op vrijwel elke vraag weet wel de een of andere instantie uitsluitend te geven.” Men tekent dan verder bezwaar aan tegen het ontbreken van uitleg bij sommige vragen. Een los verkrijgbare toelichting zou handig geweest zijn, maar deze blijkt niet te bestaan.

Het aanvraagformulier is weinig gebruiksvriendelijk. Er wordt nergens toelichting gegeven en er wordt zelfs niet vermeld dat men bij de Raad van Arbeid bij het invullen kan helpen. Bovendien is de ondertoon van bepaalde vragen ronduit onvriendelijk te noemen.

De konsumentengids vat zijn bezwaren als volgt samen: „Het aanvraagformulier van de AOW is niet gebruiksvriendelijk. Veel vragen zijn moeilijk te beantwoorden, ingewikkeld gesteld of gewoon overbodig. De vormgeving is onlogisch, onhandig en ouderwets. Toelichtingen en verwijzingen ontbreken.” Men voegt hier dan aan toe, „Volgens ons beschikken de betrokken instanties al over veel van de gevraagde gegevens. De ontbrekende kennis kunnen ze best makkelijker en vriendelijker aan de weet komen.”

Zo'n artikel in de konsumentengids stemt hoopvol. Er zijn blijkbaar nog clubs/mensen die zich openlijk storen aan veel overbodigheid die het mensen nodeloos moeilijk maakt. Jaarlijks worstelen ontelbare Nederlanders met vragenlijsten/invul-oefeningen van weetgierige instanties. Een sprekend voorbeeld vormen de inkomstenbelasting-papieren, waarbij vele al dan niet betaalde middelaars te hulp moeten schieten. Het is een onnodig maar niettemin terugkerend brok werk op het bord van veel sociaal-raadslieden.

Je zou bijna gaan denken „waarom makkelijk als het moeilijk kan”. Onze samenleving geeft zelfredzaamheid op deze manier weinig kans.

Ik vind het een goede zaak dat de Konsumentenbond het AOW-aanvraagformulier eens nader onder de loep genomen heeft, maar ik zie de bui al hangen. Binnen de kortste keren hebben we een „formulierenbruikbaarheids-beoordelings-kommissie” in het leven geroepen.

Dan toch maar liever het rode potlood en gewoon doorstrepen wat niet ter zake is. Wellicht een goed idee voor alle toekomstige invul-lers; bij alles wat we niet begrijpen schrijven we „niet ter zake” of „niet van toepassing”. Je zult zien dat het effect hiervan miniem is ofwel in het geval van de AOW-aanvraag, die uitkering komt er toch wel. Iemand nog iets te vragen? Misschien is er wel ergens een antwoordformulier te vinden.

Michael Kerkhof

KORT VAN STOF

ALTERNATIEVEN

Dit voorjaar werd in België een Europese workshop gehouden over het thema „Alternatieven voor het psychiatrisch ziekenhuis”. Het verslag over deze bijeenkomst is nu in druk verschenen en kost Belg.Frs. 250,— inclusief verzendkosten. Bestellen bij de Nationale Ver. voor Geestelijke Gezondheidszorg, Kortrijksesteenweg 231, 9000 Gent, België.

CURSUS HUMANISME?

Het Humanistisch Verbond heeft een gesprek gehad met TELEAC over het uitzenden van een cursus over humanisme. Het is dan wel belangrijk dat er voldoende belangstelling bestaat voor dit onderwerp. Daarom zal er een peiling worden gehouden naar die belangstelling. Voor onze leden van groot belang om het verdere verloop in de gaten te houden.

DEELTIJDARBEID

Bij de Groninger Universiteit werkten in mei 1978: 806 mensen in deeltijdarbeid. In juni 1980: 981. In 2 jaar tijd een toename van 175 deeltijdwerkers en de belangstelling neemt nog steeds toe. Ook veel fulltimers, die bij de Rijksuniversiteit werken, gaan er toe over om een aanvraag voor „arbeidstijdverkorting” in te dienen. Vooral voor vrouwen een verheugende ontwikkeling. Wel is deeltijdarbeid „duur”, waardoor er vanuit bedrijfseconomische invalshoek anders tegenaan wordt gekeken. Helaas!

BEGROTINGS- VERGELIJKING

De Nationale Raad voor Maatschappelijk Welzijn heeft een begrotingsvergelijking gepubliceerd van departementen die nauw betrokken zijn bij welzijnswerk: CRM, Sociale Zaken, Volksgezondheid en Milieuhygiëne, Onderwijs en Justitie. Bestellen bij NRMW, Eisenhowerlaan 146, 2517 KP Den Haag, tel. 070-512141, toestel 134. Kosten f 25,— excl. verzendkosten en BTW.

GROEPEN BEGELEIDEN

De Volkshogeschool Drakenburgh in Baarn organiseert een cursus voor oudere vrouwen, die groepen begeleiden. De cursus wordt gehouden van 9 tot en met 11 maart 1981. Kosten naar inkommen en variërend van f 56,— tot f 168,—. Opgave en inlichtingen: Volkshogeschool Drakenburgh, Baarn, tel. 035-853045.

AUTISTISCHE KINDEREN

De Vrije Universiteit (afd. speciale pedagogiek) en de Ned. Ver. voor Autisme gaan een opleiding voor begeleiders van gezinnen met autistische kinderen organiseren. Start: begin februari 1981. Duur: 4 maanden. Geen speciale kosten. Opgeven: Vrije Universiteit, Hometraining N.V.A. (t.n.v. W. Maan), Koningslaan 22-24, 1075 AD Amsterdam. Woensdag en donderdag telefonische inlichtingen: 020-739491.

WAT DOEN ZE NOU?

B. en W. van Apeldoorn hebben een onderzoek laten instellen naar „het doen en laten” van mensen die werkloos zijn. Hieruit bleek dat de tijdsbesteding van mensen die werkloos zijn nauwelijks anders is dan die van de rest. Ze slapen wel wat langer en besteden meer tijd aan de huishouding. Ouderen hebben minder belangstelling voor ontspanning, vorming en scholing. Jongeren doen iets actiever mee aan sociaal-culturele activiteiten. 40% van de ondervraagden wist niet dat er in de stad speciaal dingen voor hen worden georganiseerd. Daarom is er ook maar 3% werkelijke belangstelling. Door de bank genomen is er weinig belangstelling voor scholing en vorming. „Werklozen hebben het niet zo leuk, daarom doen ze liever leuke dingen...”

BUITENLANDSE KINDEREN

In totaal bevinden 2400 kinderen van minderheidsgroepen zich in kindertehuizen (ca. 8% van het totale aantal). Het WIJN stelde een onderzoek in en gebleken is, dat wat de omgang met kinderen betreft, er vooral problemen zijn met kinderen van Surinaamse en Antilliaanse afkomst. Hun gedrag is moeilijk voorspelbaar. Een strengere structuur blijkt vaak noodzakelijk. Mediterrane kinderen hebben daarentegen vaak moeite met de tolerante wijze van opvoeden binnen de tehuizen.

Meer inlichtingen bij WIJN, tel. 030-944141, Wilma van den Eertwegh

TURKEN EN MAROKKANEN

Het Sociaal Cultureel Planbureau in Rijswijk heeft berekend, dat over tien jaar 400.000 Turken en Marokkanen in ons land zullen wonen. Een zinnig en creatief beleid is hard noodzakelijk. Slechte huisvesting, werkloosheid, godsdienststruzies, familievetes, eenzaamheid en discriminatie zullen gevaarlijke uitbarstingen vergemakkelijken. De groei van deze groepen (vorig jaar: 170.000) wordt veroorzaakt door geboorten en gezinsvereniging. Maandelijks komen via België tientallen voornamelijk Turken illegaal ons land binnen.

STRAATHOEKWERK

In het jaarverslag van de Stichting Straathoekwerk Groningen, aandacht voor: het werken in de binnenstad, de

hardrugverslaafden, jongeren zonder onderdak, meisjes van 14 tot 20 jaar en het wijkgebonden werken met jongeren. Aanvragen: Stichting Straathoekwerk, Hofstraat 119, 9712 JA Groningen, tel. 050-122781.

GEHANDICAPTEN

Van 13 tot en met 17 april 1981 wordt een cursus diverse expressievormen georganiseerd ten behoeve van geestelijk gehandicapte kinderen. Kosten f 175,—. Inlichtingen Kultuurdienst, Krönerweg 51, 3951 BR Maarn, tel. 03432-2504 (Nico van Duijl)

BOEKEN

In utrecht wonen momenteel zo'n 12.000 mensen uit Mediterane gebieden. De Utrechtse Openbare Bibliotheek zou deze mensen ook graag naar de leeszaal halen. Voor een basiscollectie van Turkse en Marokkaanse boeken is anderhalf miljoen nodig. Uit een door de Bibliotheek ingesteld onderzoek is verder gebleken dat 90 procent van de vrouwen uit deze bevolkingsgroepen analfabeet is. Taalcursussen (in de buurthuizen) zijn hard nodig, aldus het rapport.

REGISTRATIE SYSTEMEN

Wat zijn de ervaringen met registratiesystemen op het gebied van maatschappelijke dienstverlening: leveren ze de gewenste informatie op? Wat zijn de voor- en wat de nadelen? Zijn alternatieve methoden wellicht succesvoller? Op dit soort vragen wil Hein de Graaf, die een onderzoek gaat instellen, graag een antwoord. Weet u hier iets van? Zoek dan contact met de onderzoeker. Nederlands Instituut voor Maatschappelijk Onderzoek, Eisenhowerlaan 150, 2517 KP Den Haag, tel. 070-551000.

NOORWEGEN IN TREK

Noorwegen wordt voor Nederlanders steeds aantrekkelijker als vakantie-land. Vorig jaar reisden 140.000 landgenoten naar het noorden, dit jaar schat men het aantal op 150.000 en voor het volgende jaar zullen dat er waarschijnlijk nog meer zijn. Geen wonder, want waar is zoveel rust en stilte te vinden?

MAP

De Stichting Dienstverlening Bejaarden in Zoetermeer heeft een map uitgegeven, over hoe te werken met bejaarden. Te bestellen door f 15,— over te maken op giro 580870 t.n.v. RABO-bank, t.g.v. rek. 16 01 78 517, Cursus voor vrijwilligers.

GELUKKIG NIEUWJAAR

De nieuwjaarsreceptie van Afdeling Rotterdam wordt gehouden in de Strauszaal van het „PALACE”-gebouw, Zomerhofstraat 15 Rotterdam, op zaterdag 10 januari 1981 van 14.00 tot 16.00 uur. Deze zaal is bereikbaar vanaf het centraal station met lijn 4 tot de eerste halte op de Noordsingel. Alle leden van de afdeling zijn van harte welkom.

NIEUWS

uit afdelingen en gewesten

ALKMAAR. Deze afdeling heeft sinds kort een eigen home. In het afdelingsbladje lezen we hierover: „In samenwerking met het Humanistisch Verbond heeft de afdeling de beschikking gekregen over een eigen ruimte. In de Pastoorsteeg 4 hebben wij twee kamers. Een paar bestuursleden zijn in de vakantie druk bezig geweest met 't inrichten, en met de keukenvoorzieningen. Hier kan de afdeling vergaderen en er worden allerlei bijeenkomsten en cursussen gehouden.” Alkmaar vindt dat ze nu een hele zorg minder hebben! Eind jan. '81 vindt de officiële opening plaats.

AMSTERDAM opent de mogelijkheid deel te nemen aan een discussiegroep om over wisselende onderwerpen te praten. Geen persoonlijke problemen maar onderwerpen die thuis niet zo gauw aan de orde komen, zoals: de (natuurlijke) ouderdom, de verhouding tussen Nederlanders en Surinamers, rechten en welzijn van mensen in instellingen en tenslotte de plaats van de arde in onze samenleving. De Commissie Vrijwilligerswerk biedt haar diensten aan: een gespreksleid(st)er, het maken van afspraken en één of meer start-onderwerpen. Start-onderwerpen want het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de leden na enige tijd zelf voorstellen komen. Schriftelijk aanmelden: HUMANITAS, AMSTERDAM, Vossiusstraat 6, Amsterdam.

EMMEN Uit een brief aan de leden: „Veel verandert momenteel in onze samenleving. Bepaling van subsidies

Zigeuners

Het hoofdbestuur van Humanitas heeft samen met het Humanistisch Verbond een verklaring over het Zigeuner-beleid opgesteld. Hierin wordt ondermeer gezegd, dat pogingen om Zigeuners in bestaande staats- en maatschappijvormen te integreren slechts gedeeltelijk slaagden en dat deze problematiek op „boven-nationaal vlak moet worden opgelost.” (pag. 3)

Deze afdeling heeft ook tijdelijk geholpen bij het overbruggen van een moeilijke periode van het Deli-project: een opvang van kansarme leerplachtige jongens en meisjes. Begrijpelijk dat zo'n bruisende afdeling behoefte heeft aan mensen die een handje willen helpen, hetzij als werkvoorbereider, zoekwerk (bejaarden en zieken), bemiddelaars e.d. De heer W. Meelker, tel. 250 621 vertelt u er graag meer over.

DEN HAAG. Aan de „goed-ogende” Nieuwsbrief van de Afd. Den Haag ontlenden we dat Humanitas hier gestart is met het een en ander te doen voor Marokkaanse vrouwen. Eerste contacten zijn gelegd en een jonge Marokkaanse heeft zich bereid verklaard om als tolk op te treden. „De animo om buitenshuis iets te doen is erg groot bij deze vrouwen. Haar belangstelling gaat vooral uit naar het naaien van (Marokkaanse) kleding, breien, Nederlandse taalles.” Verwacht wordt, dat ook nog andere problemen om een oplossing vragen, als er een vertrouwensbasis is ontstaan.” Belangstelling om bij dit werk te helpen? Dan bellen naar Bart Dekkers of Fien Brommeijer: 070-46 96 08.

WOONWAGENWERK De Commissie Woonwagenwerk meldt, dat in Groningen het grote woonwagenkamp vlak naast een buurtje van zo'n 25 huizen ligt. Nu de bevolking van kamp en buurt verjongd is, is er een uitstekend contact ontstaan tussen buurt en kampbewoners. In het nieuwe buurthuis ontmoeten beide groepen elkaar en dat gaat uitstekend. Samen dragen ze de verantwoordelijkheid voor buurt en kamp. Het gevolg is „dat er geen ruiten meer sneuvelen en geen muren meer worden beklad.”

ZWOLLE. Deze afdeling heeft twee nieuwe activiteiten georganiseerd:

In Rotterdam pratend helpen

In Rotterdam is het plan ont- prekgroepen te gedurende tien avonden gehouden. Via dit wordt ruimte en geboden om te er ten grond- e onrust, aan dat gevoel en hoe er- an.”

Zij me

it diverse gespreks-

ia gesprekken en het tuaties, die spann- irdt gewerkt aan het en een greep krijgen de ontsane onrust- ouden.

EP: in deze groep ver samen wonen en

Handjes laten wapperen

't HIEKERHOES is ondanks het vele werk dat er al is verzet nog niet klaar. Zo moet er op de zolder nog het een en ander worden geschilderd en gebeitst. Plafonds, toiletruimten en de keukens moeten worden afgewerkt en nog zo wat van die dingen. Als u zin hebt om de handjes eens te laten wapperen? In de kerstvakantie bijvoorbeeld of in een week-end? Kou lijden is er niet bij, want de centrale verwarming doet het prima. Als u zin hebt om mee te doen; even bellen! Voor maandag tot vrijdag met contactpersoon K. Klijnsma, tel. 05280-62 510. Voor zaterdag met contactpersoon: G. Berenpas tel. 05287-1882.

Van 16 t/m 23 mei 1981 is er een vakantie-week in Enschede voor leden van 55 jaar en ouder. Het betreft een geheel verzorgde vakantie-week met excursies en goede begeleiding. Aanmelden bij Mevr. Jelsma tel. 05200 - 15572 en Mevr. De Groot tel. 05200-37160.

In Zwolle is verder een werkgroep gestart, die de lotenverkoop in deze stad weer op poten wil gaan zetten. De werkgroep bestaat uit: de dames Visser en Cannemeijer en de heer Vos. Ze komen binnenkort met voorstellen. Zwolle opgelet dus!

ENERGIEGROEP. In deze groep wordt niet gepraat over kern- of andere energie, maar over de energie die de mens nodig heeft om zijn motor te laten draaien. Spanningen en onrust kunnen blokkades vormen in ons lichaam, die de energiestroom onderbreken.

SLAAPGROEP. In deze groep komt de chronische slapeloosheid aan de orde. (gedurende 8 avonden.)

THEMAGROEP: Bedoeld voor mensen die graag willen praten over: één oudergezin - problemen n.a.v. een w.a.o. uitkering - pleegoudergezin.

Deelname aan de groepen is kosteloos. Voor meer informatie en/of deelname aan één der groepen contact opnemen met Emile de Kler, HUMANITAS, Heemraadsingel 184, 3021 DM Rotterdam, tel. 010-764 811.

UITSLAG

Humanitas-Vara-Ombudsman-loterij 1980

De prijwinnaars zijn:

ABCOUDE: G. J. Doorn; ALBLASSERDAM: J. M. Dorland; ALKMAAR: A. Bruin-Gootjes; C. M. Deurlo; J. Mooijweer; ALMELO: G. A. M. Klotz; ALPHEN a. d. RIJN: H. Langerak; AMERSFOORT: A. Hendriks; C. van Holy; J. Maten; J. Roseboom; AMSTELVEEN: A. Uittenboogaart; AMSTERDAM: Y. Arends-Roelofsens; G. Bakker; E. Boontje-Schneider; C. Breed; H. Cuijpers-v. d. Goes; M. Fris; J. Grootenboers; L. de Haan; H. Hilster; J. de Jong; E. Klein de Raaf; C. Kliffen; R. Koster; J. Kuipers; P. Luyten; C. Pieterse-Haberer; A. Ras-Haringa; F. Ruts; J. Scheepers; J. Smits; J. Vergers; G. Voogt; J. Udo; T. v. d. Wal; APELDOORN: W. Dijkers; R. Oostwal; G. Overbeek; K. Timmer; H. de Vries; APPELSCHA: A. v. d. Veen-de Haan; APPINGEDAM: G. Froma; ARNHEM: R. Bos; ASSEN: G. Katuin; BAARLO (Lb): A. v. Ingen; BERGEN op ZOOM: A. Luyckx; BEVERWIJK: P. Munten-dam; BILTHOVEN: J. Bruins; BREDA: J. Thijssen; BUS-SUM: C. Baar; CAPELLE a. d. IJssel: B. Klaasse; COE-VORDEN: F. Huisman; E. Wassen; DALEN: J. Dolleman; DEDEMSVAART: K. Schokker; DEINUM: mw. Hofman; DELFT: H. Aafjes; mw. Van Eyk Brorens; DEVENTER: J. Severyn; DINXPERLO: J. Leuveink; DOETINCHEM: J. Bartels; G. Oortgiezen; DOORWERTH: K. Stapel; DOR-DRECHT: M. v. d. Heuvel; A. v. d. Rest; L. Vos; DRACH-TEN: B. Bonnema; EDE (GLD): H. Vermeulen; EES-TRUM: B. Kuipers; EINDHOVEN: I. Bastiaansen; E. Hoekzema-Klerk; ELIM: F. Benjamins; ENSCHEDE: W. Schepers; GENNEP: K. Rutter; GOES: C. van Liere; GOUDA: J. v. Dam; GRAMSBERGEN: B. Blauw; 's- GRAVENHAGE: P. Beekhuizen; C. Biese; F. van Bree; K. Bruns; W. van Egmond; A. Groenewald; L. v. d. Kooij; C. Trebels; GROENEKAN: W. van Lomwel-Goor; GRO-

NINGEN: N. Scholtens; F. Wallinga; GROOT AMMERS: D. v. d. Ham; HAARLEM: C. Brugman; T. v. d. Velden; A. Wiekamp; HARDERWIJK: T. van Rosevelt; HARLINGEN: S. Helfrich; HEERLEN: J. Gebrichhauzen; HEEMSTE-DE: W. Straat; DEN HELDER: J. Koppel; HELMOND: K. Luke-Schipholt; HENGelo (OV): J. Werkhoven; 's-HERTOGENBOSCH: H. van Dijk; HILLEGOM: P. Rutten; HILVERSUM: E. Batelaan; G. Vet; HOENSBROEK: P. Sterrenberg; HOOGVEEN: J. van Eijdsen; HOORN: L. Dekker; JISP: K. Kloppe-Bark; JOURE: A. Bakker; H. de Haan; KERKRADE: F. Bitter; KRIMPEN a. d. IJssel: J. v. d. Hoek; H. Trebs; KROMMENIE: R. Bernardus; KRUI-NINGEN: Chr. v. Paasschen; LEEUWARDEN: J. Bus-scher; Y. v. d. Meulen; G. de Vries; W. Ypma; LEIDEN: M. Been; P. Dixel; J. v. Weerlee; LEUSDEN: W. Gerritsen; MAARHEZE: J. Simons-Ketel; MAARN: A. Stam; MAARSSSEN: A. Reidmaier; MAASTRICHT: G. Snels; MEEDEN: D. Prins; MIDDELBURG: M. Hubregtse; A. Ruimschotel; MIDDELHARNIS: J. Klem; MONSTER: A. Hocks-v. Dijk; NIEUWE PEKELA: H. Schrik; NIEUWE-HORNE: W. Zoet de Jong; NIGTEVECHT: H. Winning-hoff; NOORDWIJK: V. Stoffels; NIJMEGEN: J. Nas; OLST: H. Bennink; OOSTERBEEK: H. Hommes; R. Kingma; OOSTERWOLDE: T. Schmidt; OOSTKAPEL-LE: C. Geldof; W. Piek; OTTERSUM: G. Roelofsens-Doorschoot; OUDESCHILD: P. Dekker; OUDEWATER: A. Roetekees; PETERSWOLDE: H. Kramer; PURME-REND: J. Beunder; H. Otter; J. van Twuiver; PIJNAC-KER: J. Menting; RIDDERKERK: R. v. d. Broek; W. Ko-tek; RILLAND: C. Polderman; RODEN: P. Hazewindus; ROSWINKEL: H. Zandbergen; ROTTERDAM: G. Abel; F. v. d. Akker; J. Heerebuurt; C. v. Krevelen; H. Langhorst;

H. v. d. Meer; M. Meerhof; G. Soeteman; M. de Vries; Burg; J. Vroom; RIJSWIJK/ZH: J. Nagtzaam; L. Streng; SCHAGEN: C. Wagenaar; SCHAREGOUTUM: W. Bruinsma; SCHERPENZEEL Gld.: M. Groenewald; SCHIEDAM: H. Brokling; C. den Ouden; SCHIPLUIDEN: P. Krijgsman; SOEST: R. Wielinga; SOMEREN: J. Swin-kels; STADSKANAAL: A. Strohmeijer; STEENWIJK: S. Katers; TERNEUZEN: J. Loof; TERWISPEL: W. Bos; TILBURG: A. Vermeer; TOLKAMER: D. Looft; TWELLO: A. v. d. Straaten; UTRECHT: A. Bogerd; A. Donker-Brinkmeijer; H. v. Eekert; N. Jonker; M. Kool; VALKEN-BURG: A. Schippers; VALTHERMOND: H. Goedkoop; VEENDAM: L. Reinders-Siems; W. Troost; VLAARDIN-GEN: A. v. Witzenburg; WADDINXVEEN: P. Verhooff; WAPENVELD: M. Geugten; WARFFUM: J. Danhof; WARMOND: M. Haarsma; WASSENAAR: E. Schuitema; D. Bruijn; WELL: A. v. Geffen; WESTKAPELLE: M. Pou- welse-Roelse; WESTMAAS: L. Cohen; WESTZAAN: A. Verdonk; WIERDEN: K. Meijer; WIERINGERWERF: W. de Boer; Joh. Swier; WILHELMINA-OORD: M. Zinger; WILLEMSTAD: H. de Jongh; WINSCHOTEN: H. Dieters; ZUURDIJK: W. Brandenburg; ZWANENBURG: W. Leh-man de Lensveld; P. Postma; ZWOLLE: G. Jasink; G. Kamphuis; E. Zwiers; ZWIJNDRECHT: D. Onink.

Alle prijswinnaars hebben reeds schriftelijk bericht ont-vangen

Begin februari staat weer onze voorjaarsloterij met 5 kansen voor f 5,—

Tonko Tjarko ten Have

Groei naar volwaardig mens-zijn

Als u belangstelling hebt voor beschouwingen over problemen waarvoor mens, leven en wereld ons plaatsen, dan is dit werk voor u bedoeld. Als lezer van *Van mens tot mens* bent u nu in de gelegenheid dit boek met 20% korting in uw bezit te krijgen.

De Amsterdamse hoogleraar Ten Have (1906-1975), overtuigd humanist, beschouwt het kiezen van een levensovertuiging als het resultaat van innerlijke rijping. Sprekende over de karakteristieke verschijn-selen van onze tijd, laat Ten Have zien dat de uitdaging waarvoor de mensen nu staan, nooit te voren zo volledig is geweest. Daarbij zijn de kansen om tot vrije innerlijke groei te komen nog nooit zó veelzijdig en indrukwekkend geweest.

Onlangs werd deze uitgave van Wolters-Noordhoff in *Van mens tot mens*, nr. 3 van juni 1980, besproken. Deze aflevering is nog bij Humanitas verkrijgbaar.

U kunt het boek bestellen door storting van f 31,60 op giro 582000 van Humanitas Centraal Buro Amsterdam, onder vermelding van: *Groei naar volwaardig mens-zijn*. U kunt het ook verkrijgen op vertoon van onderstaande bon in de erkende boek-handel.

...want waar is zoveel rust en stil-den?

MAP

De Stichting Dienstverlening Bejaar-den in Zoetermeer heeft een map uit-gegeven, over hoe te werken met be-jaarden. Te bestellen door f 15,— over-te maken op giro 580870 t.n.v. RABO-bank, t.g.v. rek. 16 01 78 517, Cursus voor vrijwilligers.

GELUKKIG NIEUWJAAR

De nieuwjaarsreceptie van Afdeling Rotterdam wordt gehouden in de Strauszaal van het „PALACE”-ge-bouw, Zomerhofstraat 15 Rotterdam op zaterdag 10 januari 1981 van 14.00 tot 16.00 uur. Deze zaal is bereikbaar vanaf het centraal station met lijn 4 tot de eerste halte op de Noordsingel. Alle leden van de afdeling zijn van harte

WERK

in de Stichting ingen, aandacht